

Nemzeti Társalkodó

December' 14-dik napján 1833.

Bírálói Észrevételek.

(193-208, 209-220, 305-318, 353-368
369-384 folytatás)

(Székely nemzet' constitutioja' eredete iránti állítások és nyilatkozások. — Mik voltak a' Hún nemzet' alaptörvény' cikkelyei — Mik tartatnak a' Székely nemzet' constitutioja alappontjainak? — Királyoktól nyerték-é a' Székelyek mint colonisták constitutiojok' alappontjait, vagy Húnoktól öröklötték mint Húnoknak maradékaik?).

Ha öszve hasonlítva tekintjük itt már a' Székelyek' és Magyarok' állapotját, úgy látjuk, hogy a' Székelyeknél gyönyörűbb szabadságu' s szélesebb mentségü (immunitasu) nemesek nem voltak az egész magyar birodalom' körében szent István király alatt, mert mentek voltak ugyan e' szent király' korában adófizetéstől a' főbb osztályu magyar nemesek is, de királyért és hazáért fegyverrel szolgálni, királyt hazát fegyverrel oltalmazni, az az katonáskodni, nekik is nemesi dicső kötelességök volt 83).

83) Szent István király Imre fiához szólóban mondá: „Quartus decor regiminis est fidelitas, for-

A' XI, XII, XIII, XIV és XV-dik századok lefolytak, 's e' fél évezred' lefolyta alatt a' Székely nemzet' a' magyar monár-

tudo, agilitas, comitas, confidentia principum, baronum; comitum, militum, nobilium. Illi enim sunt regni propugnatores, defensores imbecillium, expugnatores adversariorum, augmentatores monarchiarum. Illi tibi, fili mi! sint patres, et fratres. Ex his vero, neminem in servitatem redigas, vel servum nomines. Illi tibi militent, non serviant." Sancti Stephani, primi regis Hungariae decretorum liber primus. cap. 4. Corpus juris hungarici. Tom. prim. Budae, MDCCXXII. 120 l. — A' magyarországi nemesség' katonáskodása' tárgyában kibocsáttatott országos al-kiküldöttség' munkájában olvashatni: „Gens hungara, quam bellica fortitudine patriam acquisivit, pari virtute ab inimicorum invasionibus securam conservare, et defendere inde ab incunabulis ejusdem velut summam, et communem gentis semet libere constituentis obligationem profitebatur, idque unice studebat virorum copia florens, ut animi fortitudine hospitibus suis praestet.

Nobilitatem in ea jam temporibus Arpadi viguisse ex historia 7 ducum, militem vero et nobilem indenticum fuisse, ex s. Ladislai libri 1-mi cap. 41-mo tenemus, et prout juxta Tripartiti partis 1 titt. 4 vera nobilitas usu, disciplinaque militari acquirebatur, ita Hungari nobilitatem sola obligatione militandi pro patria definiverunt: hujus vero neglectus juxta part. primae titt. 3, quia in perpetuam servitatem redigebatur, amissione nobilitatis puniebatur, praerogativa hac nobilitari ornatos ab omni conditionaria servitute, ac tributorum solutione liberos et exemptos fuisse, noviores, prout et antiquissimae leges extra dubium ponunt." Relatio Sub-Deputationis regnicolaris in

chiának mindég egyik nemzettagja vala 84); a' XVI-dik század elszakasztotta attól. Az 1526-ban történt mohácsi ütközet' következtésében II Lajos király elhalt, a' királytalan Magyarok két pártra szakadtak, egyik Zápolya János erdélyi vajdát, másik Ferdinándot, austriai főherceget választá királyá. A' két király között egyik sem lön elég hatalmas másikkal lemondani a' királyságról, azért 1538-ban Nagy Váradon békességre 's szövetségbe léptek egymással; ezen békeszövetségnél fogva Magyarország' egy része, Tót, Horváth és Dalmátországgal I Ferdinánd királyé, Magyarország' másik része 's Erdély I János királyé lett, de azon feltétellel, hogy a' János királynak jutott rész halála után I Ferdinándra, vagy királyá választatandó örökössére szálljon, I Jánosnak ne talán születendő fia pedig atyja' 's ősei

objecto lustrae, et exercitationis nobilium ac banderiarum ad mentem articuli 15 1827 exmissae. Edit. secund. Auctoritate comitorum impressa. Posonii 1831 2. r. 8 l.

84) A' Székely nemzet azon constitutiojában, mellyet 1506-ban Udvarhelyszékben Agyagfalván tartott nemzeti gyűlésében végzett; maga mondá: „míg a' helynek messze volta miatt mű is a' kút-főhöz, tudniillik; a' királyunknak kegyelmességéhez, és Magyarországnak segélytségéhez, kinek is mi is tagjainak hivattatunk vagyunk is, illendő orvosságért mehetünk.“ 'sat. A' nemes Székely nemzetnek constitutioji. Pesten 1818. 35 l.

birtokait kapja örökségül szepesi herczeg czim-
mel 'sat. 85).

Következő esztendőben I János király
Izabellát, I 'Sigmond lengyel király' leá-
nyát nőül vette; 1540-ben Szász Sebesben
meghalt. A' váradi békeszövetségnél fogva
Erdélynek Ferdinánd' hatalma alá kell vala-
menni, de I János halálos betegségében a-
zon hirt vevé Sz. Sebesben, hogy fia szüle-
tett Budán, ennekokáért haldoklása' órájiban
nem arra inté tanácsnokait, Erdélyt Magyar-
ország' részével együtt adják által Ferdinánd-
nak, hanem arra, hogy fiát koronázzák ki-
rályá 86).

Ezen intés' következésében Zápolya Já-
nos 'Sigmond, I János' fia, Székesfejérvá-
ratt királynak választatott. Ferdinándot Er-
délyhez nem juttathatá sem a' váradi béke-
szövetség' sem hada' ereje, de hozzá juttatá
Frater György a' váradi püspök 87) 1551ben.

85) Wolffgangi de Bethlen historia de rebus
transsylvanicis. Editio secunda. Tom. prim. Cibinii,
1782 8-ad r. 236 — 263 l.

86) Joannis regis Hung. decessus, Johanni Sta-
tilio, qui tunc oratorem agebat in Gallia per Anto-
nium Verantium a. c. 1540. perscriptus. Scriptores
rerum hungaricarum minores, hactenus inediti, syn-
chroni aut proxime coevi. Edidit Martinus Georgius
Kovachich senquiciensis. Tom. 1. Budae MDCCXVIII
8. r. 43. — 53 l.

87) Ezt nem csak a' történetek bizonyítják,
hanem bizonyítja maga Frater György is azon leve-
lében, mellyet 1551-ben september' 7-dik napján al-
vinczi kastélyából a' pápához írt. Epistolae proce-
rum regni Hungariae. Quas Georgius Pray, cathed-

Ferdinánd király tudni kíváná: mik a királyi jövedelmek a' hatalma alá ment Erdélyből, azért az 1552-dik év' kezdetében két biztost küldé ezen országba; az egyik biztos Bornemisza Pál veszprémi püspök és tanácsnok (consiliarius), másik Werner György hasonlóképen tanácsnok volt. A két biztos elébe útasításúl ez szabatott: a' dologhoz és erdélyi törvényekhez értő, hiteles számos férfiaktól tudakozzák-ki, mikből és mennyiből állottak és állanak Erdélyben a' törvény és szokás szerénti évi királyi jövedelmek? Melly helyeken vannak azok? Miként igazgattatnak? Hogyan igazgattathatnának legjobb sikerrel? 'S mind ezekről tegyenek világos, bizonyos és alapos tudósítást. 1552-ben janarius' 1. napján költ Prágában a' biztosoknak adott útasítás 88), 's azok azon év' martiusában és aprilisében megtevék a' parancsolt tudósítást 89)

ralis ecclesiae magno varadiensis canonicus collegit. Pars II Posonii MDCCCVI. 8. r. 290 — 297 l.

88.) Exemplum instructionis datae commissariis regiae Majestatis in Transylvaniam anno 1552. jan. 1. Geschichte des ungrischen Reichs und seiner Nebenländer. Zweyter Theil. Halle. 1798 4ed ré. 17 — 22 l.

89) De proventibus regiis in Transsilvania juxta revisionem et inquisitionem per s. regiae Majestatis (Ferdinandi) consiliarios, et commissarios Paulum Bornemisza episcopum veszprimiensem, et Georgium Wernerum facta Relatio. Mensibus martio et aprili anno 1552. Geschichte des ungrischen Reichs und seiner Nebenländer. Zweyter Theil. Halle, 1798 4ed r. 22 — 42 l. Dritter Theil. Halle 1801 4. r. 4 — 41 l.

és a' Székelyekről tudósításul, többek között, ezen sorokat küldék Ferdinánd királynak :

I

„ *Siculi in communi OMNES SUNT NOBILES, ET AB OMNIBUS CONTRIBUTIONIBUS EXEMTI, sed distributi tamen in tres ordines, quorum qui praecipui sunt, vocantur nobiles, qui quasi baronum aut patriciorum loco habentur. Alii vocantur lingua eorum Löfö Székelycki (Löfö Székelyek), ipsi latine primipilos vocant, qui quasi equestris sunt ordinis. Reliqui sunt ceu plebeji, OMNES TAMEN UT DICTUM EST NOBILES.*

II

TENENTUR VIRITIM (UT DICTUR) REGEM IN BELLUM SEQUI, ET GRATIS MILITARE PER MENSEM, expleto vero mense si non confligitur cum hoste ipsis stipendia a regibus debentur, si eos diutius in exercitu retinere velint 90).

Erdély és a' magyarországi részek I Ferdinándnak 1551-ben azon feltételek alatt adattak volt által, hogy Izabella királynénak az esztendőnkénti jövedelmen kívül jegypézt név alatt 100,000 aranyat fizessen, II János

90) Geschichte des ungrischen Reichs und seiner Nebenländer. Von Johann Christian von Engel. Dritter Theil. Halle, 1801 4 r. 40 l. Scriptores rerum hungaricarum minores hactenus inediti, synchroni, aut proxime coevi. Ed. Mart. Georg. Kovachich. Tom. II Budae. MDCCXCVIII 8, r. 387 388 l.

választott királynak pedig atyai birtokain kívül Oppeln és Ratibor herczegségeket adja Silésiában; de Izabella nem önkéntesen állott ezen feltételekre; azt nyilván kijelentette, 's új meg új jelekkel bizonyította. Könnyek ömöltek szemeiből és átokszavak ajkairól Szász Sebesben a' feltételeknek szerzője Frater György ellen, midőn azok előtte felolvastattak 91). Sirt Gyulafejérváratt, mikor egyik kezében királyá választatott fiát tartá, másikkal pedig a' királyi koronát, pálczát 'sat. Ferdinánd király' biztosainak adogatá által 92); és midőn Erdélyből Kaszára Zilah felé kimentében a' Meszesen a' szoros utak miatt szekereből kénytelen lőn le szállani, visszatekintvén még egyszer Dáciába, 's feltűnően emlékezetében a' magas pólcz, mellyről lelépék, mély sohajtás töre ki kebléből, egy fához fordula; beléje metszé saját nevét, 's fájdalma 'emlékéül neve után ezen szavakat vésé: „*SIC FATA VOLUNT!*“ 93).

Már ezen jelekkel is elég világosan kimutatá Izabella, hogy Erdélyből nem örömmel távozik, sőt inkább ezen országba visz-

91) Wolffg. de Bethlen historia de rebus transylvanicis. Edit. secund. Tom. prim. 486—489 l.

92) Adnotationes Joannis Listii episcopi vespriemiensis in exemplari Bonfinii, quod ei Joannes Sambucus dono misit anno 1568 10 junii. SS. rer. hungar. minor. Ed. M. G. Kovachich. Tom. 1 338 l.

93) Jacobi Aug. Thuani historiarum sui temporis Partis primae Tomus 1. Parisiis MDCLIII 8-ad r. 672 l.

szá ohajtozik; mindazonáltal későbbi lépeteivel még világosabban kimutatta.

Kassára érvén, sürgeté a' feltételek' teljesítését, hanem foganatlanul; azért 1553-an Lengyelországba ment az anyjához és testvéréhez II 'Sigmond August lengyel királyhoz; következett esztendőben a' nekie által adatott Oppeln herczegségbe költözött, de elégedetlen lévén azzal; néhány hónap múlva haza szállott Lengyelországba. Ott Erdélyt vágyott és törekedett visszanyerni; segédet a' hatalmas II Solyman török császártól kért; attól az ő számára lengyel király testvére is. Solymán megigérte a' kívánt segítséget, 's intette az Erdélyieket, hogy hozák vissza Izabellát és fiát, különben fegyverrel és tüzzel rettenetesen büntetendi őket. Ferdinánd körülményei miatt nem oltalmazhatá Erdélyt, azért ennek lakosai, hogy hazájokat a' fenyegető veszélytől megmentsek, kénytelenek levének a' hatalmas és rémítő Solymán' parancsolatinak engedni, 's Ferdinánd előtt illőleg mentvén magokat, Zápolya János 'Sigmondot 1556-ban fejedelmöknek választák 94). Azon esztendőben octoberben Kolozsvárra érkezék a' fejedelem anyjával együtt; Erdély elszakada a' magyar koronától, 's ahhoz — darabig nemzeti fejedelmeket uralván-csak a' XVII-dik század' két utolsó tizedében tére, mint más országtól nem függendő fejedelemség, vissza.

94) Wolffg. de Bethlen historia de rebus transsylvanicis. Edit. secund. Tom. prim. 559 — 577 l.

Nemzeti fejedelmeink' időszaka, a' XVI és XVII-dik századokban, gyakran végrontással fenyegetőzőleg zajgott Erdélyre nézve. Rendkívüli környülállások támadoztak, 's azok miatt a' rendszerénti országos jövedelmek nem voltak elegendők. Segedelem adásra szólítottak-fel tehát néha néha a' Székelyek is 95), 's ők vagy az alsóbb osztálybeliek közülök megis adták azt, de ősi nemesi szabadságaik és jusaik ellenére 's sérelmével 96); mert minden némű adózástól és segedelemadástól mentek voltak

95) „A' köz Székelységet pedig Nagyságod fő embere, commissarius által találta sa-meg Udvarhelyt, holott ő nekik közönséges gyűlések léssen szent György nap előtti való hétfőn, hogy az unio-nak tartása szerént az országnak több részeit megszárván, a' kik ebben a' terehviselésben egyet értenek, ők is ebbeli segítségeket meg ne vonják.“ Erdély országgyűlésének 1608-ban tett határozata. *Imago Nationis Siculicae historico politica. Auctore Josepho Benkő. Cibinii et Claudiopoli 1791 8. r. 79 l.*

96) „Az Székelységen mind szabad és jobbágy rend, az kinek négy ökre vagy több vagyon, adjon egy egy tallért, az kinek semmi marhája nincs, négy ember egy tallért. Mivel pedig az országnak ilyen rendkívül való szükségében és pusztult állapotjában nemesi szabadságoknak sérelmivel kényszerítettnek mostan az adózásra lépni, Isten az idegen nemzeteket ez hazából kivén, adózással újabban ne terheltesse nek.“ 1662beli országgyűlési határozat. *Imago nationis Siculicae historico politica. Auc. J. Benkő. Cib. et Claud. 1791. 82 83 l.*

97.); azért midőn Erdélyország a' magyar királyi koronához visszatérvén, magát önként I Leopold császár' és a' felséges austriai uralkodó ház' oltalma alá adta, a' dicső Leopold 1691-beli azon szentséges diplomájába, melly törvényünk' szavaiszerént „*radicale conventionis inter divum quondam Leopoldum I et principatum Transilvaniae sponte initae instrumentum*“ 98), örök törvényül — „*in perpetuum valitura lege*“ — Székelyekre nézve ez iktattatott: hogy ők a' hazá' védelmére katonáskodni kötelesek maradjanak ugyan tovább is, de adózástól, kvartélynak és javaiktól egyébnek adásától kivéttelve legyenek 1691. után is, valamint az előtt kivéttelve voltak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„*Sicuși*“ ezek a' szentséges diploma' tu-

97.) Ezt bizonyítja a' XVI és XVII-dik századokban költ számtalan primipilusi és pixidariusi levél' rendszerinti stylusa. Legyen elég itt egy példa. Rákoczy György fejedelem 1638ban alfalusi Nagy Istvánt, Pétert Mátét és Mihályt csak pixidariusokká tévé, 's még is ezt mondá: „*Domum etiam — — aliasque haereditates ipsorum ubivis in dicta sede siculicali Gyergyo existentes — — ab omni censuum, taxarum, et contributionum nostrarum tam ordinariarum quam extraordinariarum, subsidiique et lucri camerae nostrae solutione eximendos et supportandos duximus, prout eximimus et supportamus praesentium per vigorem.*“ A' Székely nemzetnek constitutioji. Pesten, 93 — 96 l. Vesd össze: a' 97 — 104 l.

98.) *Articuli diaetales MDCCXCI. Claudiopoli MDCCXCIII. 2. r. art. II.*

lajdon szavai, „*genus hominum bellicosissimum, AB OMNI TRIBUTO, ab omni hybernorum aut aestivorum molestia, a decimis, et praestationibus ratione bonorum, quae cum onere insurgendi possident, VELUT HACTENUS ITA IN POSTERUM SINT PENITUS EXEMPTI.*

II

E contra PRO TUENDA PATRIA propriis impensis MILITARE obstricti permaneant, non tamen subintellectis rusticis, vel jobbagionibus Siculis“ 99).

Leopold császár és király 1691-iki szenteséges diplomája a' nemzeti fejedelmek' időszakánál szebbet igére a' Székelyeknek, de politikai zivatarok nem engedék a' gyönyörűbb kor' feltűnését. Tököli Imre 's Rákóczi Ferencz lázadásokat támasztának azok és más okok miatt a' diplomában haza' védelmére meghatározott adó nem lön elégséges; vármegyék' és szász székek' segedelmére tehát ismét felszollítatott a' Székely nemzet, 's az adóval nem tartozó, de hazájokat és hazájok' fiait szerető Székelyek a' sz. di-

99) Brevissimum compendium principatus transylvanici historiae, ab anno MDXXVI usque ad a. MDCCIII cum variis documentis et diplomatibus. MDCCX. 2. r. 27 l. Articuli diaetales a. MDCCXCI. Claud, MDCCXCIII art. II. Sylloge tractatum aliorumque actorum publicorum, historiam et argumenta b. Diplomatis Leopoldini, Resolutionis item quae Alvincziana vocatur, illustrantium. Edidit Carolus Szász de Szemeria, Claudiopoli (1833) 8.- r. 127 l.

ploma' kiadatása utáni két első tizedben pénzben és természetben segedelemképen nem keveset adának 100).

A' XVIII-dik század' második tizedével kezdődő állapotja a' Székelyeknek ellenkező régi ősi állapotjokkal. Az 1711-ben Szathmáron történt békekötés végét vetett a' Rákóczi támasztotta lázzadásnak, az abban részesülteket kivéteztetvén fegyvereikből, mezzei gazdaságra utasította 101) 's az addig katonáskodott és gazdáskodott Székelyek csak gazdákká levének.

1714-ben az országgyűlés határozá: „valamelly nemes embernek két jó adózó, 's falu' közönséges terhét supportalo embere nincsen, az tartozék adózni, és a' közönséges contributiótól magát ne subtrahalhassa,“ 's ezen határozat, a' nélkül hogy a' dicső I. Leopold' dipolmája 14-dik pontját eltörlötte volna, adózás alá ejtő a' nemes Székely nemzet' számosabb részét 102).

Fél század alatt (1711 1714 — 1762 1764) nem katonáskodának a' Székelyek, és számosabb részök adót fizete.

100) Instructio pro deputatis Statuum et Ordinum trium nationum magni Transylvaniae principatus ad augustam Aulam mittendis. Az 1790/91-iki országgyűlés' idézett czímű Jegyzőkönyve' végében 115 l.

101) Historia critica regum Hungariae a Stephano Katona. Tom. XXXVII. Budae 1806 8 r. 642 — 657 l.

102) Instructio pro deput. SS. et OO. trium nationum 'sat. Az 1790/91 orsz. i. cz. Jegyzők. vég. 115. 116 l.

1762 — 1764-ben a' gyergyó, csík, ká-
szon, kézdi, orbai, sepsi, miklósvár és bar-
docz széki lófő, gyalog és némelly első Szé-
kelyek (*Siculi primipili, pixidurii et non-
nuli e primoribus*) ismét katonákká tétettek,
az udvarhely, maros és aranyasszékiek pe-
dig előbbi adózó állapotjukban maradtak 103).
Azonban a' katonáskodó Székelyek sem vé-
tettek—ki egészen az adózás alól, mert há-
boru' idejében az egy telken lakott olyan
katonáskodó székely familia, mellyből egy
vagy több tag hadi szolgálatban volt, mig
tartott e' szolgálat, a' rendszeréni adót nem
fizette ugyan, de békesség' idejében a' kato-
náskodó Székelyek is köteleztettek a' rend-
szeréni adó' két harmadát fizetni 104).

Fizették is, mig köteleztettek 105), 's
fizették minden adózas' terhe alá esett Szé-
kelyek a' reájok rovatott adót, azonban ju-
saikat óvni 's védeni kötelességeknek esmér-
vén; az adóterh' hordozása ellen gyakran pro-
testáltak, 's attól magokat mentekké tétetni

103) Transsilvania. Auctore Josepho Benkő. Tom.
II. Vindobonae, MDCCLXXVIII 8. r. 535 — 559 l.

104) Regulamentum militare siculicum a. 1764
VII. art.

105) Ez a' köteleztetés 1802-ig tartott. Eder
írta: „nuper Franciscus II Augustus eos Sicularum
qui pacis tempore perpetuis excubiis, et, si bellum
incidat, ferendis armis addicti sunt, a tributi onere
penitus absoluendos insperata prorsus benigni-
tate edixit. Rescript. 6 Maii ann. 1802.“ J. C.
Eder Observationes crit. et prag. ad hist. Transsil-
vaniae. Cib. MDCCCIII 8: r. 175 l.

sokszor esedeztek a' közelebb elmúlt században; nevezetesen annak utolsó tizedében, 's ezenben nekik alkalmatosságot az esedésre II Leopold nyujta.

Ez az igen korán elhalt dicsőséges. fejedelem 1790-ben hazánkban országgyűlést hirdetvén, a' gyűlésre kinevezett biztosának királyi feltételei' 7-dik pontjában parancsolá: Mivel a' magyar alaptörvény szerént minden nemes ember egyenlő jusokkal, szabadságokkal és mentségekkel bír, terjessze tanácskozás végett a' Rendek elébe: miképen tétethetnének adófizetéstől mentekké a' czímeres levelekkel megnemesítettek (*armalistae*) 's egyházi nemesek is a' nélkül, hogy az adózó népre új tereh háromoljék? 106). Biztatólag hangzottak ezen királyi szavak a' székely földön. A' Székelyek nemesek. Az 1714-ben adózás alá esett, 's az óta folyvást adózott rendü Székelyek 1791-ben az ország' Rendeihez folyamodának esedező levelekkel, 's kérék azokat, hogy őket is, mint nemeseket, mentsek-fel az adózástól, 's azzal kapcsolatban lévő más terhektől; szabadítsák-fel katonáskodó Székely rokonaikat is a' fennálló katonáskodástól, az ezek iránt teendő határozásukat megerősítés végett terjesszék királyi Felség elébe, 's olly hatás ajánlással, hogy a' Székelyek helyheztesse nek vissza az I Leopold által adatott diplomában meghatározva lévő állapotjokba 107).

106) 1790/91 orsz. i. cz. Jegyzőkönyve 53 l.
107) 1790/91 orsz. i. cz. Jegyzők. 335 — 349 l.

Az ország Rendei teljesíték az esedező Székelyek' kérését. — Az általok javallott LVIII-dik törvény cikkelyben az adózó nemes Székelyeket az adózás terhe alól kivéetni 108), a' LXVI-dik javallt cikkelyben pedig a' Székely nemzet' katonáskodását e' nemzet' és haza' törvényeihez alkalmaztatni határozzák 109); okaikat, mel-

108) ARTICULUS LVIII

Primipili et Pixidarii Siculi a contributione, et aliis publicis oneribus eximuntur, et in avitum statum suum diplomaticum reponuntur.

Natione Siculica e tribus Nobilium generibus Primoribus videlicet, seu Proceribus, Primipilis item et Pixidariis consistente: Primores quidem ad instar reliquorum Procerum seu Nobilium comitatensium in avitis suis juribus, libertatibus ac immunitatibus juxta leges fundamentales competentibus hactenus quoque libere conservati persisterunt, verum Primipili et Pixidarii cum nonnullis tenuioris facultatis Nobilibus e classe Primorum subductis ob vicissitudines illorum temporum in obversum legum fundamentalium, in iisque radicati sacri Diplomatis Leopoldini in numerum contribuentium relati sunt; iidem igitur universi et singuli, id exigente nobilitari eorundem praerogativa, ex praevia suae sacratissimae Majestatis h annuentia, vigore praesentis articuli a contributione, et aliis publicis oneribus unanimi consensu in perpetuum eximuntur et immunitantur, ac in usum avitarum legalium libertatum, praerogativarum, ac immunitatum ad mentem aeterni Diplomatis plenarie reponuntur." Az 1790/91. orsz. i. cz. Jegyzök. vég. 58 l.

109) ARTICULUS LXVI.

De Siculicae militiae in legalem et

lyek' indításából és tekintetéből határozának környüállásoson: előszámlálák 's határozatok' megerősítését a' királyi Felségtől alázatosan kérik.

Az LVIII-ik javallt törvényczikkelyre 1792-ben május 26-ról következő k. válasz érkezett: az 1790/91-iki országgyűlésre leküldetett királyi feltételek' 7-ik pontja következtésül az ország' Rendekének vélekedést kellett volna adni arról, miképen mentethetnének-fel az armalisták és egyházi nemesek adózástól a' nélkül, hogy az adózó népre új tereh háromolják, a' Rendek pedig a' kívánt vélekedést illőleg nem tették-meg, annál fogva annak megtételéig a' feltételek' 7-ik pontjában kinyilatkoztatott kegyelmes királyi szándék' teljesítésének szükségesképen el kell halasztatni.

diplomaticum statum repositione.

Siquidem Primipili et Pixidarii Siculi, nonnulli etiam e Primoribus in nonnullis sedibus siculicalibus citra influxum, et assensum Statuum et Ordinum regni in militiam limitaneam forma, et ordine legibus patriae minus accommodatis denuo assumti, et officialibus ut plurimum exterae nationis non sine gravi praeiudicio subjecti haberentur, communi Statuum et Ordinum voto statutum est: ut nationalis haec militia siculica remotis officialibus externis, et peregrinis, ad pedem et formam per leges regni constitutam redigatur, ac ad statum diplomaticum plene reponatur. De modalitate vero hujus per deputationem planum legibus patriis ac ipsius nationis propriis accommodatum elaboretur, et ad futura comitia referatur.“ Az 1790/91-iki orsz. i. cz. Jegyzők. vég. 60 l. (folytatása következik)